

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Előfizetési árak:

Égész évre 50 Lei, félévre 25 Lei, negyedévre 13 Lei.

Egyes szám ára 1 Lei.

Felelős szerkesztő:

TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.

Telefonszám: 34.

Megjelenik minden vasárnap.

KRÓNIKA.

Két hónapi szüneteltetés után a kormánytól végre megérkezett Kolozsvárra a rendelet, a melynek alapján a Magyar Szövetség központi vezetését arról értesítették, hogy eddigi működését tudomásul vették, s működését folytathatja. A rendelet következtében a szövetség lefoglalt helyiségeit és iratait a szövetségnek ismét rendelkezésére adták.

Ezt az intézkedést az egész erdélyi magyarság és magyar nyelvű sajtó, s mi is őszinte elégtétellel, megnyugvással vesszük és vehetjük tudomásul. Már a szövetség megalakulásakor minden komoly tényező a mellett volt, azt hangoztatta, hogy működését nem szabad irredenta, államellenes törekvéseknek mozgolódásául tekinteni; a szövetség oly törvényes és megengedett véle-

mény-kialakító és vélemény-kifejező szerve az itt élő magyar kisebbségnek, melyre magának a konszolidációra törekvő kormánynak is szüksége van, ha őszinte és a jogos igények, vágyak kielégítésén alapuló békés állapotokat akar itt megteremteni. Csak ez állapotok lehetnek szilárd és biztos bázisai egy, az állam fejlődését, szebb jövőjét építő kormányzati rendszernek is. Ugy látszik, ennek belátása vezette az új kormányt is, mikor a szövetségnek, jogos és komoly ok nélkül, ennyi ideig szüneteltetett munkáját ismét megengedte.

Hisszük és reméljük, hogy a szövetség teljes lendülettel újra induló munkáját is a magasabb és közös célokra tekintő okos belátás fogja vezetni, s távortart magától minden káros széthuzást és az erők belső gyengülését okozó külön törekvést, meddő szó- és tollharcot, melyet eddigi működésében olykor mély sajnálattal kellett tapasztalunk.

Átok ver minket.

Nem akarom azt az elcsépelet banális kifejezést használni: a turáni átok ver minket. Legyen az átok turáni, vagy akármilyen átok, de az egymást meg nem értés, egymást meg nem becsülés átka az. Ősidők óta az volt nekünk, magyaroknak, legnagyobb bajunk, hogy soha egy akaraton nem voltunk, soha egy közös cél felé, együttes erővel előtörni nem tudtunk. Ma a nagy katalizmában, amikor csaknem testté lón a költő profécijája: „a sirt, hol nemzet sülyed el” — ma látjuk csak egész megdöbbentő nagyságában, hogy az átok még most is hűséges kísérő társunk. Így van ez a nagy társadalomban s így van ez a legszűkebb körben.

A faluba visz utam. A faluba vonz érzésem, vágyakozásom, a falu fekszik az én lelkemhez legközelebb. A falut nézem, ahol, úgy vélem, lehült a forrongás, elcsendesült a felzaklatott lélek, — a vérnek látása már elmosódott az emlékezetben, s a begyepesedett sok-sok sirhalom után, megenyhült sok-sok szívnek keserves bánata is. A falut látom ébren és álmomban, a falut, hol kérges tenyerek robotolnak a hét hat napjában, hogy aztán a hetedik napon a harangok hívó szavára megteljen az Istennek háza. A falut nézem, s a faluban a falut keresem, s aztán amikor nagynehezen kibontakozik a falu — az nem az én régi, boldog falum többé. A képzelt csendből morajlás tör elő, — a vizsálynak, az egyenletlenségnek moraja, az árvává lett harang hívó szavára alig-alig figyel valaki, — üres a templom, tele a korcsma.

Átok ül a falun is. Mózeset, a bibliai Mózeset, mikor a sinai hegyről visszatérőben népének a Jehova törvényét hozta, a nagy sokaság valami kimondhatatlan örömmel várta; egy szikla sötét háttérében azonban néhány zord arcu alak buzdított meg, kik Mózes árnyékában az ördögöt vélték meglátni. Így vagyunk ma is a faluban. Minden falunak vannak a szikla árnyékában

meghuzódó alakjai, kik minden jóakarattal, minden nemes indulattal, minden tettré készséggel mögött ott látják a sátánt. Ezek az alakok azok, kik fölidézik a vizsályt, hintik a konkolyt, metyeljezik a lelkeket. Minden jó szándék hajótörést szenved, minden jóakarattal meddő marad, mert a teljesedés pillanatában előbujnak oduikból azok, kiknek éltető eleme a zavar, a vizsály, kik kicsinyességéből, féltékenységéből sohasem akarják, hogy testet öltösson az a gondolat, mi az összességre hasznos és üdvös.

Ma még a falu egy megbolygatott méhkas. Istent tagadó, Istent gyalázó igék hirdetése hangzik, nincs becsülete a templomnak, nem tiszteljük az öregeket, bálványunk az istentelenség, imádatunk a pénz, a vagyon s jognak az ököljog.

Ma nagyobb szükségünk van, mint bármikor, hogy a falu csendes, boldog derbje, egyszerűsége, lakói lelki tisztasága, visszatérjen. Ma sokkal inkább, mint bármikor kell, hogy e szót használjuk: testvér, de a szó legszentebb értelmében. Ma keblünkre kell ölelnünk mindenkit, mindnyájunknak azon kell munkálni, hogy a falu szíve egy érzésben, egy gondolatban dobbanjon össze: előhaladni erkölcsben, tudásban. Ma minden tisztességes eszközt meg kell ragadnunk, amellyel kulturánk szentélyét felépíthetjük. Ma templomainkat, iskoláinkat, intézményeinket kell teljes erőnkkel, még nagy áldozatok árán is, istápolnunk, mert az az áldozat gyönyörűsége lesz annak tudatában, hogy fajiságunk érdeke ezt munkálnunk. Ma nekünk, magyaroknak, az a nagy, elodázhatatlan kötelességünk, hogy kitartóan és fáradhatatlanul munkálkodjunk, mert nekünk itt csakis úgy lesz továbbbi történelmünk, ha nem a napi egymásközi torzsalkodások leírását hagyjuk az utókorra, hanem hasznos alkotásokat.

Milyen boldog világ lenne, ha a régi csendes falu előjönne újra, ha a templom tele, a korcsma üres lenne. Milyen boldogok lennének

az emberek, ha minden községben nem a korcsmai cégér integetne először is felénk, hanem díszes épületeken látnók a feliratot: „Iskola”, „Olvasó egylet”, „Ifjúsági egyesület”, „Népház”. Milyen boldog lenne a falu, ha az a régi átok, a bizalmatlanság, a hitelenség, az egymást meg nem értés, meg nem becsülés szelleme eltűnne, s a lelkek teljes harmoniája lenne urrá mindeneken, ha egy szent gondolat lopódnék be a szívek rejtekébe, hirdelve: mi midnyájan édes testvérek vagyunk.

Hess, Hess fekete átok... századokig fogottátál, mellünkre ültél, karmaid közt tartottátál, — szállj tova, messze, hadd lássunk boldog népet s várhassunk boldog jövődöt. V-ó.

Dózsa Dániel.

(1821—1889)

Szent karácsony ünnepének napjain szívünk betelik szeretettel. Szeretettel az élők iránt, kiknek valamit köszönünk és szeretettel, kegyelettel, megemlékezéssel a holtak iránt is, akiknek atyáink és nagyatyáink is sokat köszönhetünk. Aki a sötét, zimankós éjszakában világosságyújt, hogy utat mutasson, az eltévelyedetteknek aki a szomorúság, a csüggedés, a lemondás napjaiban vigasztaló, buzdító, bátorító szavát fel-emeli, aki ir akkor, amikor irni a legnehezebb, aki az irodalmi kincseket nemcsak megőrzi, de bővíti is akkor, amikor mindenre az elföldelés, a feledés sötét fátyolát szeretnék reá borítani: az ilyen férfiu olyan érdemeket szerzett magának, amiket a sirba nem lehet eltemetni, mert azok áttörik a koporsó falát és onnan is kifelé kíváncznak, hogy meglássuk és értékeljük azokat.

A marostordai, makfalvi születésű Dózsa Dániel szép pályát futott meg. A marosvásárhelyi ref. kollegium elvégzése után jogi pályára lép és ügyvédi oklevelet szerez, de korán eljegyz magát az irodalomnak is. Bár a jogi pályán a kuriai bíróságig emelkedik, nem lesz hűtlen az irodalomhoz sem, melynek művelését még a 40 es években megkezdte a kolozsvári „Remény” című zsebkönyvben. De hogyan is lehetne hűtlen az irodalomhoz az, kinek üde hangja már fiatal korában így esendül meg:

„Székely vagyok, szabad bércek
Lakója,
Kapum alatt foly a Nyárad
Folyója,
Vigan foly, ha menten hagyják,
De ha vizét elgátolják:
Kicsap akkor rétre, kertre,
Szántóra.”

A közügyi pályán is gyorsan halad. 1849-ben a Szemere-féle kabinetben belügyi államtitkár. A szabadságharc elviharzása után marostordai birtokára vonul vissza, ahol megkezdte élelmiszer-irodalmi munkásságát. Majd 1859-ben Kolozsvárra költözik, hogy Mikó Imre közművelődési terveinek hathatós támogatója legyen. És ezt annál inkább teheti, mert a Kolozsvári Közlönynek élére kerül, amely lap akkor Erdélynek oly tekintélyes lapja volt, hogy vezércikkeit nem egyszer a pesti lapok is átvették. Kolozsvárt fej-tette ki sokoldalú irodalmi működését, ami az abszolutizmus idején páratlan volt és felvillanyo-

zólal hatott a csüggedő keblekre. Itt jelent meg „Zandirhám” című költői elbeszélése, melynek tárgyát a Budvárhoz fűződő mondanékból merítette. Számos regénye és elbeszélése közül kiválnak Kornis Iona, Boronkay Margit és Oláh Judit címűek, amelyeket akkor Erdélyezerte olvastak s amelyek akkor a magyar szónak, a magyar gondolatnak egyedüli hirdetői voltak. Dózsa műveit a stílus csinosága és bizonyos konzervatív szemlélet jellemezte. Mindkettőre nagy szükség volt abban a korban. A stílus csinoságára azért, mert a nyelv a külső hatások következtében akkor igen nagy veszélynek volt kitéve, a konzervatív szemléletre azért, mert meg kellett őrizni a multból még megmaradt kincseket.

Dózsa művei abszolút mértékkel mérve talán sokat veszítettek értékükből és ma cím szerint is vajmi kevesen ismerik azokat. De a viszonyos igazság szempontjából nézve azokat, a maguk korában igazi értékeket képviseltek és valóságos missziót töltöttek be. Ebből a szempontból Dózsa Dániel, ha elkésve is, születésének százados évfordulója alkalmából megérdemli igénytelen, szerény megemlékezésünket.

Bíró Lajos.

A volt kormány,

mely a ceduláris adókról szóló törvényt megalkotta, a földműves nép megnyugtató céljából, tudvalevőleg, kiáltványt tett közzé. Miután itteni tulbuzgolódnók is ezen fellelkesülve, szintén meg akarják a székely népet nyugtatni, hogy az adó főleg a kisemberekre nézve csekély lesz, számítsuk ki az Averescu tábornok, volt miniszterelnök által aláírt kiáltványban foglalt első és második példa adatai szerint a 3 és 5 hektáros területtel bíró kisbirtokosok adóját a székelyudvarhelyi földbirték értékek alapján.

Az első példa szerint 3 hektár tulajdonnal 175 kat. hold) miután itt a holdankénti szántónál 140 és 200 leu között állapították meg, tehát a közepes bérérték holdanként 170 leu, hektáronként 297.5 leu X 3 = 892.5 leu a jövedelem, tehát (a 3. articulus szerint csak fele után) fizet A) ceduláris adóba 66.98 leu adót, (fele után) C) ceduláris adóba 53.54 leu, globális adót 10 leu, összesen 130.47 leu, a kormány példája szerinti összegnek 2.6-szeresét.

A második példánál 5 hektárnál 297.5 X 5 = 1487.5 leu jövedelem után, (500 leu leltéssel) fizet A) ceduláris adót 148.12 leu, C) adót 118 leu, globális adót 27.56 leu, összesen 294.18 leu, de amíg a kiáltványban foglalt becsülés szerint, vagyonadót nem fizet, itt, ha a háza megér 5000 leu és 10.000 leu készpénze és 5000 leu betétje van, (mint a kiáltvány szerint is), akkor még 312 leu vagyonadót is fizet és így összesen 607.78 leu, ami a kiáltványban foglalt 77.5 leu-nak szinte 8-szorosa. Pedig kaszálót nem is vetünk számításba, s pedig a kiáltványban valószínűleg munténiai föld volt értve.

Ezekből látható, hogy a becslők itt eldobták a súlykot és a narkotizáló megnyugtatók pápábbak akarnak lenni a kormánytól. — i.

A kiadóhivatal kéri, akik előfizetési díjakkal hátrálékban vannak, hogy azokat minél hamarabb beküldeni sziveskedjenek. Akik a lap tovább küldését nem kívánják, sziveskedjenek azt — a hátrálékos előfizetési összeg egyidejű beküldése mellett — visszaküldeni, hogy a lap további küldése kiadóhivatalunknak felesleges munkát és költséget ne okozzon.

Pótállatvásár lesz, az alispán intézkedése folytán, Farkaslakán január 6-án.

A közhalmi állatvásár, a gör. kel. valóságos ünnepei miatt, amint hivatalos helyről értesítenek, nem a rendes naptári dátum szerint, hanem január hó 2-ikén és 3-ikén fog megtartatni. Kirakó vásár január 5-ikén lesz.

HIREK.

December 31.

Boldog új évet kívánunk összes munkatársainknak és olvasóinknak. Kérjük, hogy munkásságunkban esután is jóindulattal támogatni sziveskedjenek.

Sötét az élet...

Sötét az élet
Csillagtalan bús, —
Tenger a rém,
Én vagyok benne
Talán a fény.

Kufár az élet,
Jeges, fagyasztó —
Kapusi, rideg;
A lelke s zengő
Pálmáiget.

Nehéz az élet,
Hegy, melyre bárki
Bajjal kerül —
As égi szárnyám
Könnyen repül.

Mihály László.

Uj prefectus. Az új belügyminiszter Udvarhelyvármegye prefectusává G. Crelu drt nevezte ki, a ki itt mint a vármegye egykori kinevezett árvaszéki elnöke és h. alispánja is ismeretes.

A városi tanács és a vele kapcsolatos hivatalok már teljesen átköltöztek az egykori Mária Valéria-intézetben levő helyiségekbe. A polgármester és a tanácshoz tartozó fogalmazótisztviselői s kezelőhivatali személyzet az emeleten, a városi adóhivatal és számvétség az épület földszintjén helyezkedett el. A tanács régi helyén ezután az államépítészeti és az erdészeti hivatalok lesznek.

Nyugdíjba készül a polgármester. Szakáts Zoltán, a városnak csak nemrég kinevezett, érdemes polgármestere — mint sajnálattal értesülünk — állásából távozni készül s ezért már nyugdíjazás iránti kérését is benyújtotta.

Jánosi Gyuláné meghalt. Jánosi Gyuláné, martonosi Gálffy Iona december hó 25-ikén, karácsony első napján délután, 67 ik évében, Székelyudvarhelyen váratlanul meghalt. A megboldogult, ősi székely uri családjának hagyományaihoz híven, mindig lelkes, magyaros érzésű nő volt s a társadalmi élet s különösen az unitárius egyház ügyeivel összekapcsolódó mozgalmak tevékeny, buzgó szerepvivője. Hirtelen halála annál inkább meglepett és megdöbbentett mindenkit, mert még az utolsó napon is fentjárt s korát meghazudtoló élénksége, elegáns könnyed megjelenése általában a legutóbbi időkben sem mutatott arra, hogy napjai meg volnának számlálva. Halála széleskörű, előkelő rokonságot borított gyászba; nagy részvét mellett temették.

Az alsósófalvi tűzkárosultak javára Szabó Endre vármegyei jegyző szerkesztőségünk-nél 25 leu adományozott.

Az adóbecslések elleni felebbezések határidejét az utasítás úgy állapította meg, hogy a felebbezések földbirtok ügyében 15 napon, a házbecslések ellen 10 napon belül nyújtandók be, amj a gyakorlatban rendkívül kevésnek bizonyult. Most, amint értesülünk, a pénzügyminiszter mind a kétféle felebbezés beadására 20 napi határidőt állapított meg.

Egy jó ifju halála. Gergely János, városunk szülőtte, korán árvaságra jutott. Mint árva fiu, önjereje utalva, a legnagyobb szorgalommal végezte középiskolai tanulmányait s ezelőtt két évvel a helybeli főgimnáziumban jeles értetségig tett. Az érettségi vizsgálat letétele után kiment Magyarországra és a vegyészeti pályára lépett. Főiskolai tanulmányait is a legnagyobb szorgalommal végezte, amíg aztán a halál a szépen induló pályát derékon törte ketté. Erre vonatkozólag a következőket írja városunk egyik jeles szülőtte: „Noha lehangol egy-egy eset. Ilyen Gergely János halála. Tavaly még örömmel hagyta el a székelyudvarhelyi főgimnáziumot s jogos remények-

kel lépett a vegyészeti pályára... ma pedig ott fekszik a farkasréti temető egyik zugában, hová a sírásó „Miatyánk”-ja mellett temették el barátai és osztálytársai.”

A kollegium karácsonyi szünete. A helybeli ref. kollegium igazgatósága közli, hogy a szünet január 10-ig tart.

A szombatfalvi gazdakör január hó 6-án d. u. 2 órakor a szombatfalvi róm. kath. elemi iskola helyiségében évi rendes közgyűlést tart, melyre az elnökség a tagokat és érdeklődőket tisztelettel meghívja.

A leány-kongregáció karácsonyfája. A Rész János tanár és polgári leányiskolai igazgató vezetése alatt álló leány-kongregáció a szegények iránt érzett meleg szeretetének fényes tanujelét adta a karácsonyi ünnepek alkalmából, amennyiben a róm. kath. elemi iskola egyik termében dusan megrakott karácsonyfát állított fel a szegény iskolás gyermekek és más szegények részére. A rubázati cikkeket és más adományokat karácsony szombatján osztották szét az arra szoruló 35 szegény között. A leány-kongregáció nemcsak cselekedetét és az adakozók jószívűségét a szegények hála és imádsága kíséri.

A ragadós száj- és körömfájás vármegyészerte szünetfélben van. Értesülésünk szerint, a járvány a parajdi járásban már teljesen megszűnt és — Feledboldogfalvát kivéve — az udvarhelyi járásban is. Ezek folytán a zárlat, előreláthatólag, mindenütt hamarosan megszüntethető lesz.

Sükő község ünnepe. Sükő kis községnek nagy ünnepe zajlott le karácsony másodnapján, amikor Kis Mózes k. bíró vezetése mellett az előjáróság, a képviselő testület és a község összes lakóinak kitartó buzgókodása és majdnem erejüket meghaladó áldozatkészsége folytán fölépült új községházát avatták föl, szép és népes közönség jelenlétében. Ez alkalomból a község javakorbéli családok gazdái és lelkes ifju asszonyai díszes soraiból kikerült műkedvelők György Vilmos „Nótás Kata” című szép drámáját szokatlan szabatosággal és meglepően szép előadásban hozták színre. A szereplők nemes versenyei keltek és ez által minden tekintetben biztosították az elért szép eredményt. A betanítás és rendezés fáradságos és nehéz munkáját Mózes Sándor tanító és felesége fényes sikerrel végezték el. Főavató beszédet Bod Károly mondott. A nagyközönség pedig, az árvátfalvi székely Rezsőbánda talpalávalói mellett, világos virradtig mulattott és egy kedélyesen eltöltött estély kedves emlékeivel távozott.

A Világrem című nagyszabású tanulságos orvosi film, melyről mult számunkban már megemlékeztünk, az itteni moziban január 9, 11 és 12-ikén kerül bemutatásra. Megelőzően minden alkalommal Comsa Sofron dr. vármegyei t. főorvos olvas fel röviden a nemi betegségekről. A film tartalmát és az előadás célját közelebbi számunkban még bővebben ismertetjük.

Karácsonyfa-ünnepély. A helybeli magyar tanuló áll. elemi fiu-, leány- és V. kerületi vegyesiskola tantestülete dec. hó 23-án igen kedves karácsonyfa-ünnepélyt rendezett, mely alkalommal a „Hadiárvákat segélyező Egyesület” adományából 5 teljesen szülőtlén hadiárva tanulójának téli trico alsóruhát és harisnyát jutaltott; közadakozásból karácsonyfát állított, melynek édeségeiből minden tanulóját részesítette és 115 fél hadiárva és nagyon szegény tanulójának harisnyát adott. Az ünnepély ilyen megtartását kegyes adományaikkal lehetővé tették:

„Hadiárvákat segélyező Egyesület” pénztárából 5 árva részére Nistor Joachim 500 L, városi Tanács 160 L, Hirsch Rudolf 60 L, Agrár Takptár Részv. Társ. és Udvarhelymegyei Takptár Részv. Társ. 50-50 L, Klein-cég és Szőlősi Ödön dr. 40-40 L, Ferentay Ferenc 30 L, Solymosy örökösök gyógytára 25 L, „Cetatea” bank, Florián Kristóf, Jakab Gyula, Jorgován és Dézsi, Orbán, Nagy és Tamás, Papp Z. Endre, Péter József, Rösler és Gábor, Szabó Gyula, Szabó Károly, Tamás István, Tamás S. 20-20 L, Páti Gyuri 15 L, Dávid Jakab és Fia, Ferentzi Károly, Luka Ferenc, Martinovitsné, Markovics Mátya, N. N., Ordelt János, Schwachter Hermann, Zrúg 10-10 L, Réiszer Frigyes 8 L, öz. Bodrogi J. né, Hirsch Dávid, Kovácsné 5-5 L, N. N. 2 L, Novák István a tőle vásárolt 50 pár harisnya, Persián és Zimny 70 pár harisnya és 2 trico árából 5%-ot, Palko Regina 2 kg. saloncukor árából 20% kedvezményt adott. Barcsay Károly 3 trico nadrágot, Klein-Majer 12 pár cipőfűzőt, Könyvnyomda Részv. Társ. 2 drb. jegyzőkönyvet és ceruzákat, Löblné 2 pár keztűt, Szabados és Taa 6 drb. játékot, Székely János 1 doboz töröl-gummit és festékeket, Bacsics János, Bede Gyula, Bodrogi és Hirsch, Demeter Ákos, Ernst Györgyné, Fernengel Gyula, Fernengel Frigyes, Gáspár és Papp, Harth Anna, Hirsch Ignác, Kun Gyula, Lebovits, Ládai, Lőrinczy és Zakariás, Márk Testvérek, Rott János, Schubert János, Sinkovits Géza, Szilágyi Ignác cukorkát, Jánoskenyeret, fűgét, süteményt, gyertyát; Kovács Dénes, Orbán Balázs és Szabó Dénes szálmit. Orbán Testvérek, Antal és Sipos húst adományoztak. — Fogadják a nemesszívű adakozók az árva és szegény tanuló nevében a tantestület hála köszönetét. Szabó János, fiu isk. igazgató, tantestületi elnök.

A Jótékony Nőgyűlésnek, a mint általánosan ismeretes, egyik főcélja a szegények gondozása, rendszeres segélyezése. Körülbelül 30 állandó szegénynek utal ki az egylet rendszeres havi segélyt, a szegényeinek száma az ideiglenesen segélyezettakkal együtt, jelenleg 50, 60 körül van. Ezt a némes feladatát azonban a mai megnehezedett viszonyok közt, anyagi eszközök hiányában, nem tudja kellőképpen ellátni. Még az eddig nyújtott segélyeket is — melyek különben már sehogyan sem elegendők szegényeinek létfenntartására — legközelebb csak kölcsönből ha fizetni tudja. Mindezek az állapotok az elnökség az alapszabályok némely elavult részeinek a módosításával véli segíthet. E célból közelebről közgyűlés összehívását tervezi, ahol az eddigi — nem a mai viszonyokhoz való — rendkívül csekély tagdíjat, előreláthatólag fel fogják emelni 5 leurról 10 leura, s felemlék az alapító tagsági díjakat is, mert annak idején, mikor e díjakat egyszer samindenkorra 40 koronában megállapították, igazán nem gondolhattak a mai drágaságra, s a viszonyok mostani megnehezülésére. Az elnökség egyúttal mozgalmat kezd a tagok számának növelése érdekében is, s ennek előkészítéséül magát a tisztikart is át-szervezni, kibővíteni kívánja, illetve ilyen értelemben a gyűlésnek javaslatot készül tenni.

Az érdem jutalma. Tamás Lajos, városunk köztisztviselőben álló polgára, husz éven át közmegelegedésre töltötte be a helybeli kath. egyházközségben a megyebírói tisztséget. Érdemeit elismerte az egyházközség is, midőn őt a legutóbbi közgyűlésen tiszteletbeli megyebírónak választotta meg. A karácsonyi ünnepek alkalmából felsőbb helyről is kitüntetés érte, amennyiben Majláth Gusztáv gróf, püspök igen szép éremmel tüntette ki. A kitüntetés karácsony első napján az egyháztanácsosok jelenlétében Pál István apát-pébános szép beszéd kíséretében nyújtotta át Tamás Lajosnak, aki meghatva mondott köszönetet a főpásztori kitüntetésért, igérve, hogy egyháza ügyeit ezután is szívére fogja viselni.

A Tükör friss száma csupa érdekesség. Ha utazik, feltétlenül vegye meg ezt a kitűnően szerkesztett, eleven riportlapot. Ára 3 leu. Mutatványszámot küld a kiadóhivatal, C uj—Kolozsvár, Str. Juliu Maniu (v. Szentegyház-u.) 6.

„A Székelyföldön“ — Bereczik Árpádnak új, első pályadíjat nyert népszínművét adja elő — amint már röviden jeleztük — a szentimrei ifjuság a kath. polgári leányiskola javára 1922 január 5 én, csütörtökön a Bukarest-járó színháztermében. A darab — címe is mutatja — igazi székely népszínmű. E hatalmas darabban meglevenedik szinte az egész székely élet; hibáink és erényeink, jó és rossz szokásaink egyaránt visszatükröződnek belőle; a cselekményben közel 30 személy vesz tevékeny részt, akik közül sok a tipikus alak. A darab előadása így ezek miatt is érdekelheti a közönséget. A színelőadás este 8 órakor kezdődik, utána tánc. Helyárak: oldalszék és támlásszék az I—III. sorban 15 leu, támlásszék, kőrszék a IV—IX. sorban 13 leu, páholy 4 személyre 50 leu, karzati ülő és földszinti álló 8 leu. Jegyek előre válthatók a Könyvnyomda R. t. papírkereskedésében. Felülfizetéseket a nehézségekkel küzdő, de a nehézségek ellenére is élni akaró és a közönség minden támogatására érdemes kath. polgári leányiskola javára nagy köszönettel fogad és hírlapilag nyugtázza — a rendezőség.

Köszönetnyilvánítás. Fehér Imre színgazgató, társulatának székelykeresztúri működése alatt egy színi előadást az ottani jótékony nőgyűlés javára rendezett. Ezen a december 8-án tartott színi előadásán felülfizettek a következők, akiknek a nőgyűlet ezután mond hálás köszönetet. Özv. Gyárfás Endréné, dr. Gyárfás Pál, Linassy Gratiózó 100—100 L., dr. Nagy Béla, Rozmann Jenő 50—50 L., Szabó Endréné 45 L., dr. Ferentzy Gábor 42 L., dr. Maurer 37 L., Zimmermann Károly 30 L., Ugron Zoltán 21 L., Szakács Miklós, dr. Fazakas Miklós, Subonyiné, dr. Jankovitchné 20—20 L., özv. Lengyel Samuné 15 L., dr. Szolga Ferenc, Lőrinczy Gézané, Derzsi Zoltán, Bihari Mór, Szabó Ferenc, Péterfi Miklós, Szathmári Dénesné 10—10 L., Papp N. ... né, dr. Pálffy Dezső 9—9 L., Szilassy Jenő, dr. Sebesi Miklós, dr. Elekes Dénesné, Bergleiter Frigyes 8—8 L., Florián 5 L., Lőrinczy István, Papp Samu 4—4 L., Schuller Gyula 3 L.

A Székely Dalegylet december 26-iki hangversenye a színháztermet teljesen megtöltő közönséget vonzott. A változatos és nívós program ezt a nagyszámú és szép közönséget minden tekintetben kielégítette és minduntalan lelkes tapsokra ragadta. A cigányzenekar által gondosan előadott nyitányt Révffy Géza Huayadija követte, melyet az egylet férfikara szép összetanultsággal, és lelkesen énekelt. Majd egy stílusos színpadi jelenet keretében a dalegylet 8 női tagja — kedves és izlésees rokokó jelmezekben — menüettet táncolt. A táncot a közönség zajosan tapsolta s megismételtette. A költői hangulatu, bájos jelenet — melyben Bodrogi Balázs, ifj. Rijk József és Rijk Sándor szerepeltek — Révay Györgyné sikerült kis műve.

Utána ugyancsak Révay Györgyné teljes átérés sel, drámai hatással szavalta el Kiss József: Tűzek című költeményét. Mendelsssohn egyik Valencoi gondolalát a női kar, Maráth Aranka szép zongora kísérete mellett, bájosan énekelt. Nagy hatást keltettek a férfikar által énekelt magyar népdalok, valamint az ifj. Rijk József által előadott: Rachel siralma, mint melodráma, melynek zongora-kíséretét Gensthaler Hilda gyakorlott technikával, gondosan látta el. Az ezt követő kedves táncduettet, melynek fűlbemászó melódiáját és ötletes szövegét is Révay György szerezte, Lőrincz Berta és Székely Árpád táncosnőjei rendkívül ügyesen, bámulatos könnyedséggel táncolták s táncukat meg is kellett ismételnünk. Az utolsó pontként a dalegylet vegyeskara által nagyhatással és megkapó szépen előadott két olasz népdal fejezte be a mindenképpen sikerült estélyt. A siker miatt a lelkes és haladni kívánó tagokon kívül, nagy elismerés illeti meg az egylet karnagyát, Révay Györgyöt, kinek fáradságtalan buzgalma és hozzáértése az egylet folyamatos fejlődésének is teljes biztosítéka.

A lófőszékely új nótája.

Karddal kerestük kenyerünk
S bír éhezünk, azt zúgtuk: éljen!
S rugattuk nagy büszkén a port
Keresztül másfélvezredéven.

Vitézi sors volt, — nem! cudar!
S pirulhat érte gőzös arcunk —
Mí a véres viadatok
Végén mindég egymásba martunk.

S most csonkák-bonkák vagyunk.
Levert az őt turáni átok —
Kardunk eltört s lovunkra is
Béklyót vehette: bárki mások.

A volt kenyérnek vége hát
E vége minden hetykéségnek,
Minket most csak egybefogás
S a tisztos, békés munka véd meg.

A tisztos, békés munka csak!
De jaj, — és mindörökre végünk,
Ha új vizsályt vagy egy bolond
Friss, ősi virtust megkísérünk!

A mult: kimult; előre hát!
Ne révedzzen senki hátra.
Mentünkben intsen bősé irányt
Jövőknek szembecsillanása.

S ha mi nem bántunk másokat:
Majd minket sem bánt senki akkor;
— Csinaltassunk ekevasat
Székelyek a kettőtört harci kardból!...

Farcsádi Sándor.

A vonatatlakozás kérdése e városnak és vidékének máskor is adott panaszra okot. Ujabban több panaszt hallottunk arról, hogy tőlünk különösen a délutáni vonat indítása oly későn történik, hogy a tovább utazók a fővonalon való csatlakozásról rendszerint lekéssnek és Segesváron kénytelenek meghálni, ami jelentékeny költséggel és sokszor fontos ügyeik nagymérvű, káros késedelmével jár. E panaszokat a vasut szíves figyelmébe ajánljuk. Amennyiben a késedelmes indítás azért történék, mert a megelőző érkező vonat is késő, a tolatás és itt vesztelés idejét kellene megrövidíteni.

A helybeli rom. áll. elemi népiskola 1922. január hó 5 én d. u. 2 órakor az iskola épületében, karácsonyfával, karácsonyi ünnepélyt rendez, melyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja. Belépti díj nincsen. Adományokat köszönettel fogad az igazgatóság.

A karácsonyi ünnep alkalmából a városi tanács a közellátásra szoruló szegényeknek 1—1 kg. húst adott. Ugyanezeket közelebről 1—1 szekér fával is segélyezni fogja.

Székely Árpád táncosnője, ki tanfolyamának befejezése után sikerült bucsu-táncestélyt is rendezett, s több alkalommal — legutoljára a Székely Dalegylet karácsonyi estélyén — jótékony célú előadásokon is tetszés mellett szerepelt, a napokban eltávozott a városról. Ez alkalommal ezután is köszönetet s egyelőre bucsut mond jóakaróinak és ismerőseinek.

A szolgálat vagy bármilyen más háztartási alkalmazottat szegődött közönséget az új év alkalmával a rendőrség figyelmezteti, hogy fényképes cselédkönyv nélkül senkit be ne fogadjon; különben szigorú büntetésnek teszi ki magát. Aki nek nincs ilyen könyve, az szerezzon be fényképet a rendes lakóhelyéről előjárósági (hatósági) bizonyítványt, melyek alapján a rendőrség a könyvet kiállítja.

Lopás az állomásnál. Piti Gyula, volt honvéd szakaszvezető, szombatfalvi cigány a mult napokban kilopta az állomásnál a vonatra felülni akaró Kovács Ferencz bolyai lakos noteszét, és egyik pénztárcáját, melyben véletlenül csak 11 leu 50 bani pénz volt. Zárkmányát hirtelen az állomásfőnök disznóóla alá dugta be. A lopást meglátta Pálfi István itteni fuvaros, ki a károslutát figyelmeztette. Rendőr is került oda, ki a szintén ott levő Pálfi István és Miklós István utbaigazítása alapján a zsebkönyvet és tárcát megtalálta, melyeket aztán a tulajdonosnak adták át. A tolvaj cigányt a rendőrség átkísérte az ügyészséghez.

A városi és vidéki igen tisztelt vevőközönségének ezután kíván szerencsés és boldog újévet és kéri további szíves megbízásait: *Gál János utódai Farkas és Forró cég Székelyudvarhely.*

Mélyen tisztelt vevőimnek, jó barátainak és ismerőseimnek boldog új évet kívánok. *Bacsics József kereskedő.*

KÖZGAZDASÁG.

A falusi lakosság közt az állatellátásoknál bevett adó érhető nyugtalanságot keltett. E nyugtalanság eloszlatása céljából közöljük az érdekeltekkel, hogy az „eladásokból származó bevételekre“ kirótt 1% os adót mindenki, ki állatot ad el, fizetni köteles. Az a mende-monda kelt lábra, hogy némelyektől a törvényes adónál nagyobb összeg követeltetett; van-e alapja e mende-mondának, — nem tudjuk, arra azonban figyelmeztetnünk kell a gazdaközönséget, hogy az eladási ár 1% ánál (minden 100 leu után 1 leu) többet semmi esetre se fizessen, mert magasabb összeget beszélni nincs joga senkinek. A törvény, igaz, más fizetési módokat jelöl meg, mint ahogy az adó jelenben szedetik; de minden valószínűség szerint e beszédségi mód rendeletileg van szabályozva. Az eladó, amikor az átírási díjat fizeti, akkor az 1% os adót is fizesse be, — magasabb összeg követelése esetén — a fizetést tagadja meg, s forduljon panaszával a kir. pénzügyigazgatóságához.

Az ünnepek miatt, a mult keddi piacra gabonafélék nem hoztak föl.

Az alsósófalvi égettek javára legutóbb Pál Dénes gyepesi unitárius lelkész, gazdaköri elnök, 50 leut adományozott.

Felkérjük mindazon gazdaköröket, hol el nem kelt „Barázda-Naptár“ van, hogy azokat a központhoz, az eladott naptárak árával együtt, szállítsák be. Naptárak a központi irodában még kaphatók. Gazdakörök, melyek az „Erdélyi Barázda“ c. lap mult évi előfizetési díjával hátrálékban vannak, a díjakat küldjék be Marosvásárhelyre.

Gazdatársainknak megértéses boldog új esztendő kívánunk. V—

Udvarhelymegyei Földmives Szövetségétől.

A gazdakörök tekintetes Elnökségének.

A Földmives Szövetség nagyon kívánatosnak tartaná, ha a szövetségi együttérzés, a szövetségi kötelék erősítésére, a szövetségi eszme terjesztése céljából minden gazdakör a téli folyamán gazdasági estéket rendezne. Legfőbb célunk tagjaink téli foglalkoztatása, a korcsmázástól való elvonásával, gazdasági, társadalmi oktatás mellett az erkölcsnemesítő és ismeretterjesztő kérdéseknek szórakoztató formában való előadása. Ezen kívül tért engedni az ifjuságnak, hogy ezen estélyeken tanuljanak, okuljanak, — szavataikkal, énekekkel, dalköri szervezettel — az estélyen részt vegyanak.

A gazdaestélyeket oly formán véljük keresztül vihetőnek, hogy vasárnap délután a központ által kijelölt gyakorlati gazda a téli gazdasági teendőkből egy vagy több kérdést fölvet, azt lehetőleg szemléltetve előadja, megmutatja; ha ez befejezést nyert, jöjné valamely verseny (verseny-fejés, állatápolás, hajtás, állatotetés, takarmányozás, istálló, gazdasági eszközök rendbentartása) a helyi viszonyoknak és az időnek megfelelően beállítva. A nappali program után jöjné az esti program: felolvasás, előadás valamely gazdasági kérdéstről, melyet kiegészítene az ifjuság szavata, éneke, esetleg rövid színelőadás. Természetes, hogy az est programjából nem hiányozhatik valami vallás-erkölcsei vagy ismeretterjesztő rövid előadás, irodalom, tudomány stb. köréből merítve.

Miután azonban a helyiségek a téli időben

sok helyen kevésbé alkalmasak nagyobb számú vendég befogadására, az idegenek meghívását erre figyelemmel kell eszközölni.

Helyénvalónak látnók a gazdasági ismétlőiskolák rendszerének beállítását. Ez azonban csak ott volna lehetséges, hol arra vállalkoznak a lelkes, tanító vagy gyakorlati szakértő gazda, kik minden héten esti órákban vagy vasárnap délután a gazdasági elemi ismeretek terjesztése, oktatása céljából nemcsak a szorosán vett ismétlő iskolásokat, de a felnőtteket is bevonnák. Az ilyen iskolák befejezése valamely ünnepélyesebb formában történék s a jól vizsgázott hallgatók a központtól igazolványt kapnának.

Szeretnők, ha a községben az „ifjúsági egyesület”, „dalkör”, „olvasó egyesület” megszervezése már most megkezdődne, s a hosszú téli esték úgy használtatnának föl, hogy az eredmény már a jövő évben mutatkoznék.

Mindezen kérdésekben Szövetségünk központi elnöksége nemcsak részletes tájékoztatást ad, de minden tekintetben készséggel áll rendelkezésre.

Fogadja elnök Ur gazdátársi testvéri üdvözetünket.

Székelyudvarhely, 1921 dec. 30.

Ürmösi József h. elnök. Varró Elek titkár.

A szerkesztő üzenete.

I. D. Hsztp. Közleményeink torlódása és térszűke miatt, legnagyobb sajnálatunkra, újévi számunkban nem közölhetjük s így jelenlegi formájában megírva aktualitását veszítette. Átdolgozva s a lehetőség szerint meg is rövidítve, szívesen engedünk teret cikkének lapunk egy későbbi számában. — B. u. é.

Kiadó: a Könyvnyomda R. t. Odorheiu (Székelyudvarhely)
Cenz.: C. T. Sirca.

1922.

Ki a beköszöntött újévet állandóan jó kedvben akarja eltölteni, italszükségletét okvetlenül a

Lapka Henrik

mintaszerűen berendezett rak-tárából vásárolja, a hol a következő italok állandóan a legolcsóbb gyári árban szereshetők be:

Francia módszer szerint gyártott

Valódi Andrényi pezsgő

Valódi Rácürmös

Valódi édes must

Valódi Küküllőmenti Leányka bor

Valódi Küküllőmenti Rizling bor

Valódi Küküllőmenti Asztali bor

Eredeti angol Jamaica tea-rum

eredeti *** Cognac

Jó hírnevű brassói Cell-féle

Crém-likörök:

Benediktiner

Altwater

Cointreau

Cacao

Curacao

Chocoládé tojáscrém

Kávé

Griotte

Chartreuse

Amádó Améró

Marascino di Zara

Barack

Narancs

Meggyesz

Vanília

Gyomorrendező

Császárkörte

Köményes

Vizsonteladóknek kedvezményes ár.

Tisztelettel:

Lapka Henrik

bor, szesz, édesített italok nagyraktára

Str. R. Elisaveta (Bethlen-u.)

Órák és ékszerek

szakszerű javítását olcsón és pontosan elvállalom.

BÁNDY IMRE, ékszerész
Str. Principessa Niana (Petőfi-u.) 4.
(Baló-féle üzlet).

Sürgösen eladó ház és üzlet

Str. Printul Mircea (Petőfi-utca) 31. szám.

Informatiune.

Ministerul Finantelor ne informeaza ca termenul *declaratiunilor* pentru contribuabilii care au in orase locuinte cu mai multe camere decat strictul necesar ori mai multi servitori decat strictul necesar, precum si jeli care au automobile pentru uzul propriu sau de piata, cai de calarie sau de trasa, trasuri particulare cu arcuri, motociclete si pusti de vanatoare pentru acestia din urma edica pentru acei ce au automobile, cai de calara, ect., fie ca locuesc in orase, fie ca locuesc la tara, expira la 1 Ianuarie 1922.

Contribuabilii care nu fac declaratiile in termen sunt in contraventie, iar contraventia atrage plata indoita, intreita sau impatrita dupa cazuri.

Formulare de declaratii se gasesc la perceptiile fiscale si se liberaza fara plata.

Németh, adm. financiár.

Értesítés.

A pénzügyminiszterium köztudomásra hozza, hogy a vallomások beadásának határideje — azon adózkodókra nézve, kik városokban több szobából álló lakást foglalnak el, és több szolgát tartanak, mint a mennyit a törvény szerint adózatlanul tarthatnak; azokra nézve, kik magán vagy általános használatra automoblokat, háti vagy kocsis lovakat, rugós magánkocsikat, motorbicikliket, vadászfegyvereket, ezen utóbbiakra, azaz azokra, kik automoblokat, hátivat stb. tartanak, akár városokban laknak, akár vidéken — 1922 január 1-én lejár.

Azon adózők, kik vallomásaikat (bejelentéseiket) ezen határidőig be nem adják, kihágást követnek el, s a kihágás esetek szerint kétszeres, háromszoros és négyszeres fizetést von maga után.

Vallomás-minták az adóhivatalnál fizetés nélkül kaphatók.

Németh, adm. financiár.

Egy egészen új állapotban levő csizma zsevrőbőr szárral eladó.

Cim a kiadóhivatalban.

Kereskedelmi áru-ingó forgalmi és Székely Juhturó-gyár és Hízallda r.-t. Székelyudvarhelyt.

Közgyűlési meghívó.

A fentírt társaság, tisztelt részvényeseit Piata-Reg'na Mária 15. szám alatti Piac-teri lakásom emeleti irodámba **1922-dik évi január hó 9-dikén**, este 7 órakor kezdődőleg megtartandó közgyűlésre tisztelettel meghívom.

Székelyudvarhelyt, 1921 december hó 29 ikén.

Nagysolymosi Konez Armin, elnök-igazgató.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó és beszámoló az 1921 dik évi üzletéről, és annak tárgyalása és határozathozatal elfogadásáról.

2. Zárszámadások bemutatása és a felügyelőbizottság jegyzőkönyvi véleményének bemutatása, és annak alapján az igazgatósági és felügyelőbizottságnak a felmentvény megadása iránti határozathozatala. Administrator kérése. Nyeremény felosztás.

3. Elnök előterjeszti, a jövő üzleti évekre, az igazgatóság és felügyelőbizottság határozatát, a gyár hasznosbérbe adása iránti előleges szerződés bemutatásával kéri annak jóváhagyását.

4. Alapszabály 17 dik pontja értelmében: elnök, alelnök és négy felügyelőbizottsági tag választása; valamint két eltávozott igazgatósági tag választása.

Székelyudvarhely, 1921 december hó 29 dikén.

Az igazgatóság.

A közgyűlésen résztvenni óhajtok tartoznak a közgyűlés megkezdése előtt egy vagy több részvényt, de legfennebb 10 darabot letenni, mert egy tag csak annyi szavazatot képviselhet és használhat.

A társaság sárszámadását 1921-dik évről dec. 31 dikéig az alábbiakban közöljük:

I. Mérleg-számla.

1. Bődönök értéke: 9431 Lei 75 bani. 2. Hólyagok és papir 1050 Lei 40 bani. 3. Értékpa-pirok 8890 Lei. 4. Adósok 46,659 Lei 49 bani. 5. Összesen 66,659 Lei 64 bani.

II. T e h e r.

1. Részvénytőke: 25,000 Lei. 2. Tartalékalap: 5202 Lei 26 és 1/2 bani. 3. Rendkívüli tartalékalap: 617 Lei 84 bani. 4. Adótartalék alap: 455 Lei 82 bani. 5. Gépbesszérési-alap: 1500 Lei. 6. Lejárt, elévült felnem vett osztalék 2760 Lei 50 bani. 7. Hitelezők: 27,022 Lei 78 és 1/2 bani. 8. Tiszta nyeremény: 3473 Lei 43 bani. 9. Összesen: 66,032 Lei 64 bani.

III. Nyereség- és veszteség-számla.

Az 1921-dik évi nyereséggel 4980 Lei 33 bani. Összesen veszteség, hátsér: 500 Lei. Költségek: 216 Lei 90 bani. Fizetések: 750 Lei. Nyeremény tiszán: 3473 Lei 43 bani. Összesen: 4980 Lei 33 bani.

Az igazgatóság és felügyelőbizottság.